

Til Slutning vil jeg henstille til Ministeren, at der træffes saadanne Foranstaltninger enten ved Ændringer i dette Lovforslag — hvad jeg i og for sig mener er uheldigt — eller ved særlig Lov eller ved Bevilling paa Finansloven eller Tillægsbevillingsloven, at det gøres muligt for alle private Skoler at eksistere, ogsaa efter, at vi har vedtaget det foreliggende Lovforslag. Jeg er sikker paa, at hvis vi kan faa en Udtalelse herom fra den højtærede Undervisningsminister, vil det bevirke, at en hel Del af dette høje Tings Medlemmer med Glæde vil stemme for det foreliggende Lovforslag.

Asger Karstensen: Jeg tillod mig under Finanslovens første Behandling i Fjor at pege paa de vanskelige økonomiske Kaar, som Lærerstanden arbejder under her i Landet, og jeg anførte i samme Forbindelse nogle Bemærkninger om Lønningerne for Lærerstanden indenfor de private Skoler. De Bemærkninger, som ærede foregaaende Talere har fremsat i Dag om den private Skole, Realskolerne og de øvrige private Skoler, vi har her i Landet, kan jeg derfor af mit ganske Sind slutte mig til, idet jeg mener, at et Supplement til det Lovforslag, som foreligger her, bliver ganske nødvendigt for denne Skoles Vedkommende. Det bliver ikke alene nødvendigt i den Forstand, at det, naar denne Lønningslov bliver gennemført, utvivlsomt vil være meget vanskeligt at faa Lærere til den private Skole — og derved vil den private Skole af sig selv visne hen —, men ganske bortset fra denne Vanskelighed vil det sikkert under de Forhold, som fremkommer ved Omordningen af vore Skoleforhold i det hele taget, blive meget vanskeligt at opretholde den private Skole, baade Friskolen og den højere private Skole her i Landet, overfor den offentlige Skole. Hvis den overhovedet skal kunne opretholdes, maa det jo, som det ærede Medlem fra Skanderborg (Stengaard-Kirkegaard) bemærkede, være derigennem, at man laver den private Skole om til en Overklasseskole for de Hjem, der har Raad til at sende Børnene derhen. Det Løfte, der i Grundloven er givet om, at den private Skole skal kunne bestaa ved Siden af den offentlige, burde jo være et Udtryk for, at det offentlige stadig opfattede sin Stilling til den private Skole saadan, at det offentlige var pligtigt at yde den private Skole saa megen Understøttelse, at den stadig kunde byde dem, der vilde foretrække denne Skoles særlige Karakter, de

tilsvarende Muligheder for at faa deres Børn anbragt i denne. Det vil derfor ogsaa for mig være kærkomment, om den højtærede Minister paa en Særlov vilde beskæftige sig med dette nu fra flere Sider fremdragne Emne, som jeg ved vækker Opmærksomhed i vide Kredse i denne Tid.

Jeg vil dernæst lægge et godt Ord ind for Forbedring af Andenlærernes Kaar. Der er i de Meddelelser, der er tilgaaet os, adskillige Argumenter, som det forekommer mig, man ikke kan sidde overhørig. En Andenlærer kan mange Steder blive siddende langt op i Aarene i denne Stilling paa Grund af rent tilfældige Omstændigheder, udførende ganske samme Gerning som Førstelæreren, men med anden Klasses Løn. Dette er ikke alene et Honnørspørgsmaal og et mere eller mindre formelt økonomisk Spørgsmaal, men det er i høj Grad et reelt økonomisk Spørgsmaal for Andenlærerne; thi vi maa jo ikke glemme, at ligesom alle Lærere i Danmark har et efter min Mening rimeligt Krav paa at faa en Lønningsforbedring og ogsaa Erstatning for Dyrtiden i de Krigsjaar, der er gaaet, saaledes har Andenlærerne et særligt Kvav derpaa paa Grund af de ofte ganske uanstændige Lønningsforhold, under hvilke de hidtil har maattet arbejde. Den Lønskala, der har ligget til Grund for deres Eksistens, har ført dem langt, langt ned i Samfundets Underetage, hvad angaar Levevilkaar og Lønforhold. Det er gentagne Gange under denne Forhandling blevet fremhævet, at nu fører man Lærerne op paa en ret god Lønford, og man har sagt — det er ikke sagt lige ud, men det har dog været Meningen —, at dermed var man kommet et særdeles godt Stykke Vej frem ad, i Virkeligheden maaske et lille Skridt videre, end man fra visse Sider ønsker, at man skulde komme. Jeg kan ikke dele denne Opfattelse. Jeg har gentagne Gange tilladt mig at fremsætte dette, som jeg nu igen ønsker at sige, da det er en Sag, som i mange Tider har ligget mig paa Sinde, fordi jeg synes, der samfundsmæssig set har ligget noget højst deprimerende i dette Forhold. Man burde ikke til Bedømmelsen af, hvad der her foreligger, undlade at regne med, at den danske Lærerstand, baade den, der har været ansat ved den private Skole, og den, som har været ansat ved den offentlige Skole, har hørt med til dem, der blev lønnet slettest her i Landet. Denne Stand, som skal opdrage vore Børn og skal give dem